

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
GRAD GRAČANICA
**Služba za upravu, društvene djelatnosti,
boračko-invalidsku zaštitu i zajedničke poslove**

I N F O R M A C I J A
o stanju spomenika na području Grada Gračanica

Gračanica, decembar 2021.god.

SPOMENICI NA PODRUČIJU GRADA GRAČANICA PODIGNUTI U ČAST POGINULIH BORACA NOR-a 1941 - 1945

BABIĆI

Spomen - ploča sa kosturnicom

U neposrednoj blizini Osnovne škole, pored puta, Gračanica – Vis, podignuta je spomen – ploča sa spomen - kosturnicom. Spomen - ploča se nalazi na većem betonskom postamentu, koji je obložen mermerom, koji svojim gornjim dijelom simbolizuje raširena krila, između kojih je izlivena petokraka zvijezda. U spomen - kosturnicu preneseni su posmrtni ostaci 9 boraca Trećeg bataljona 14. srpske narodnooslobodilačke udarne brigade i drugih partizanskih jedinica, koji su poginuli na području MZ Babići i bili sahranjeni na mjestu pogibije. Spomen - obilježje je podignuto na inicijativu društveno – političkih organizacija i MZ Babići, a sredstva za njegovu izgradnju obezbijedili su dobrovoljnim priložima, mještani ove mjesne zajednice. Spomen - obilježje je otkriveno 25. maja 1985.godine.

Ovo spomen – obilježje je oštećeno (riječ srpska i petokraka zvijezda), trebalo bi ih sanirati.

DOBOROVCI

Spomen - ploča

U MZ Doborovci nedaleko od brda Monj (gdje se odigrala značajna bitka između jedinica NOV-e i njemačkih i ustaških jedinica), pored asfaltnog puta koji iz Doborovaca vodi za Džakule, postavljena je spomen - ploča. Spomen - ploča je postavljena na većoj betonskoj osnovi polukružnog oblika. Na suprotnoj strani osnove, u polukrugu se nalaze međusobno povezane klupe, izrađene od betona. U sredini osnove nalazi se spomen - ploča, u obliku kvadrata. S prednje strane ugrađena je natpisana ploča od crnog mermera. Sredstva za izgradnju spomen - ploče obezbijedili su mještani, dobrovoljnim priložima i tadašnji Opštinski narodni odbor Doborovci. Spomen - ploča je otkrivena 8. avgusta 1954. godine (na desetogodišnjicu bitke na Monju).

Nakon 1995. godine, spomenik je obnovljen (2009.god.), međutim, ponovo je otpalo par ploča, koje bi trebalo postaviti.

Spomen - kompleks na brdu Monj

Povodom 40. godišnjice bitke na Monju, sredinom 1984. godine, izvršena je temeljna rekonstrukcija ovog spomen - obilježja. Tom prilikom je preuređena i okolina ovog spomen - obilježja, a iz pravca Gornjih Doborovaca, do vrha brda Monj, odnosno do samog poprišta bitke, urađen je i pristupni put. Na ovom mjestu u kamene stijene nepravilnog oblika ugrađeno je 17 bijelih mermernih pločica, u obliku kvadrata, na kojima su ispisana imena 17 poginulih boraca u bici na Monju.

Mermerne pločice su poslije rata bile uništene, te su 2010. godine obnovljene.

LOHINJA DONJA

Spomen - ploča sa spomen - kosturnicom

Nedaleko od zgrade Osnovne škole u Donjoj Lohinji, pedesetak metara od magistralnog puta Doboj – Tuzla, nalazi se spomen – ploča, koja je koso postavljena na niskom kamenom postolju ograđenom lancima. U spomen - kosturnici sahranjeni su posmrtni ostaci 4 nepoznata borca 14. srpske brigade. Radove su izvodili majstori iz ove mjesne zajednice, sredstva za izgradnju, obezbijedili su građani Donje Lohinje, a inicijativa za podizanje ovog spomen - obilježja, potekla je od mještana, društveno - političkih organizacija i mjesne zajednice Donja Lohinja. Otkrivanje ovog spomen – obilježja, obavljeno je 27. novembra 1983. godine.

Ovaj spomenik, bio je potpuno uništen, te je prvi put obnovljen 2010.godine, potom ponovo biva uništen (razbijena ploča sa tekstom), da bi 2012.godine bio ponovo obnovljen.

LOHINJA GORNJA

Spomen – ploča i spomen – česma

Spomen – ploča se nalazi u centru mjesne zajednice Lohinja Gornja, a podignuta je u čast 40 – godišnjice KPJ, podižu je građani Lohinje Gornje i Savez boraca. Natpisna ploča je izgrađena od crnog mermera i ugrađena je u spomen – ploču, koja je otkrivena 23.08.1959.godine, u povodu Dana ustanka naroda ovog kraja.

Spomenik je bio potpuno uništen, pa je djelimično obnovljen (postavljena je bijela ploča bez imena stanovnika koji su odvedeni u logor Jasenovac).

ORAHOVICA DONJA

Spomen – česma

Na mjestu zvanom Kamenica u Donjoj Orahovici, s lijeve strane magistralnog puta Doboj – Tuzla, nalazi se spomen – česma. Ovaj spomen – objekat zajedničkim sredstvima izgradili su mještani Orahovice Donje i tadašnji Opštinski odbor SUBNOR-a Bosansko Petrovo Selo, a radove su izvodili lokalni majstori uz pomoć mještana. Svečana predaja spomen – česme na upotrebu izvršena je na Dan ustanka naroda Bosne i Hercegovine, 27.07.1961.godine.

Ovo – spomen obilježje je dobrim dijelom oštećeno.

ORAHOVICA GORNJA

Spomen – obilježje sa kosturnicom

U neposrednoj blizini osnovne škole, pored puta koji od Orahovice Donje vodi kroz centar Orahovice Gornje prema Srebreniku, podignuto je spomen – obilježje sa kosturnicom. U kosturnicu su prenijeti posmrtni ostaci 6 nepoznatih boraca, koji su poginuli kod ovog sela i bili sahranjeni na mjestu pogibije. Spomenik, na kojem se nalazi mermerna natpisna ploča podiže se sa kvadratne betonske osnove i u gornjem dijelu razvija se u vidu raširenih krila između kojih se nalazi petokraka zvijezda. Spomen – obilježje sa kosturnicom, podignuto je u znak zahvalnosti borcima 14. srpske narodno-oslobodilačke udarne brigade i borcima ostalih jedinica NOV i POJ, koji dadoše svoje živote na ovom području tokom NOR-a i revolucije 1941 – 1945. god. Spomen – obilježje sa kosturnicom u MZ Orahovica Gornja podigli su mještani, ove mjesne zajednice, a inicijativu za podizanje, osim mještana, pokrenuli su društveno – političke organizacije i MZ Orahovica Gornja. Spomen – obilježje je otkriveno na Dan oslobođenja Gračanice, 07. 04.1983.godine.

Ovo spomen – obilježje, bilo je oštećeno, pa je stoga 2009.godine obnovljeno, ponovo je djelimično oštećeno (nedostaje zvijezda petokraka).

GRAČANICA

Spomenik i spomen – kosturnica

Postavljeni su u centralnom gradskom parku u Gračanici, a predstavljaju dvije figure: borca, koji gine sa isturenim grudima naprijed, klonulom i zabačenom glavom na desno rame i puškom u lijevoj ruci i njegovog osvetnika, s gordim držanjem, kod kojeg je lijeva ruka izbačena naprijed preko glave i tijela poginulog druga, dok mu je desna ruka, u kojoj se nalazi ručna bomba, visoko uzdignuta i povijena unazad. Položaj glave i konture njegovog lica izražavaju mržnju i riješenost da se poginuli drug osveti. Figure su izrađene u natprirodnoj veličini od patinirane bronz. Spomenik je postavljen na mermerno postolje, koje je u obliku kvadrata, čije su bočne strane okrenute u pravcu istok – zapad. Na

bočnoj strani okrenutoj na zapad, prema glavnoj ulici Gračanice, nalazi se natpisana ploča od bijelog mermera, pričvršćena metalnim držačima za osnovu spomenika. Postolje spomenika nalazi se na nešto tanjoj pločastoj mermernoj osnovi, postavljenoj nad samom spomen – kosturnicom. Vanjski dio spomen – kosturnice je u obliku pravougaonika, a sam spomenik je postavljen u zadnjem dijelu tog pravougaonika, prema sporednoj ulici. Spomen – kosturnica pokrivena je tanjim mermernim pločama. U spomen – kosturnici sahranjene su kosti od 121 borca NOV i POJ, uglavnom borci iz brigada 23. i 45. srpske NOU divizije, koje su vodile borbe na ovom području od januara, do aprila 1945.godine.

Inicijativu za podizanje spomenika i spomen – kosturnice u Gračanici, dao je tadašnji Sreski odbor Saveza udruženja boraca narodno-oslobodilačkog rata Gračanica, sa društvo – političkim organizacijama i Sreskim narodnim odborom u Gračanici, dok su sredstva za gradnju prikupljena putem dobrovoljnih priloga od radnih organizacija i građana Gračanice. Određen dio sredstava obezbijedio je i Sreski narodni odbor.

Spomenik je svečano otkriven na desetogodišnjicu ustanka naroda i narodnosti Bosne i Hercegovine, 27.07.1951.godine. Četiri godine kasnije, na dan oslobođenja Gračanice, 07.04.1955.godine, otkrivena je i spomen – kosturnica. Na mjestu gdje se i sada nalazi spomenik sa spomen – kosturnicom uređen je park sa mnogo zelenila, koji se zove sada zove Gradski – park.

Spomenik je bio djelimično oštećen, te je 2006.godine obnovljen. Trenutno je jedna mermerna ploča oštećena, trebalo bi je zamijeniti.

Spomen – bista Josip Broz TITO

2005.godine, na inicijativu građana Gračanice, pokrenute su aktivnosti na izgradnji spomen biste, Josipu Brozu TITU. Za idejno rješenje i građevinsku dokumentaciju, pobrinulo udruženje građana UABNOR - Gračanica, koje je tom prilikom formiralo građevinski odbor za gradnju ove spomen – biste. Nakon izdavanja građevinske dozvole, krenulo se u realizaciju. Izrađeno je betonsko postolje u obliku pravougaonika, koje je obloženo je granitnim pločama, te je u livnici u Tuzli urađeno poprsje Josipa Broza TITA. Nakon toga spomen – bista je postavljena i otkrivena 2008.godine. Troškove izgradnje spomen – biste, snijeli su građani Gračanice dobrovoljnim prilozima.

Spomen – ploča Ademu Aliću u mezarju Režići

U znak sjećanja na Adema Alića, u mezarju Režići, na njegovom mezarju podignuta mu je i spomen – ploča. Adem Alić, rođen je 1918.godine, a streljan je 1943.godine od strane njemačkih fašista.

Spomenik je podiglo Mjesno udruženje Saveza udruženja boraca NOR-a i građani Gračanice. Postolje spomen – ploče i natpisana ploča izrađeni su od mermera, a inicijativu za podizanje ovog spomen – obilježja dala je Mjesna organizacija Saveza boraca u Gračanici. Materijalna sredstva obezbijedili su građani Gračanice na dobrovoljnoj osnovi. Otkrivanje spomen – ploče obavljeno je na dan boraca 04.07.1966.godine.

Spomen – ploča bila je urušena, te je obnovljena 2006.godine. Trenutno su na ovom spomen - obilježju vidljiva nova oštećenja, bilo bi poželjno da se ponovo izvrši njegova obnova.

Spomen – ploča Prvoj parijskoj ćeliji

Ispod šume Gaj, na mjestu zvanom Lipa s desne strane iznad puta Gračanica – Srnice, pri izlazu iz Gračanice, podignuta je spomen - ploča u znak sjećanja na mjesto na kojem je osnovana, a samim time i održavala svoje sastanke, Prva ćelija KPJ u Gračanici. Spomen – ploča je od crnog mermera, postavljena je na kamenom postolju. Ova spomen – ploča je otkrivena aprila 1959.godine, na četrdesetogodišnjicu osnivanja KPJ.

Zbog oštećenja, spomen – ploča je obnovljena 2007.godine. Pristupni put do ovog spomen – obilježja nije prohodan, zbog raznog korova i niskog rastinja, te bi bilo poželjno da se uvede stalno i redovno čišćenje i održavanje pristupnog puta do ovog spomenika.

Spomen – ploča u znak sjećanja na drugo oslobođenje Gračanice

Na zgradi Udružene osnovne škole u Gračanici, na inicijativu tadašnjeg Opštinskog odbora SUBNOR-a, postavljena je spomen – ploča, u znak sjećanja oslobođenja Gračanice, na dan 21.08.1943.godine, kada su jedinice XV Majevičke brigade uništile okupatorski garnizon.

Spomen – ploča izgrađena je od crnog mermera i pričvršćena je na zid s desne strane ulaza u zgradu, u kojoj je bilo sjedište štaba XV Majevičke brigade. Ova spomen – ploča otkrivena je 07.04.1985.godine, na dan oslobođenja Gračanice.

Spomen – ploča na zgradi Doma zdravlja

Na inicijativu tadašnjeg Opštinskog odbora SUBNOR-a, na zgradi Doma zdravlja „25. maj“ u Gračanici, podignuta je spomen – ploča, u znak sjećanja na pogibiju 9 boraca Vojvođanske brigade sa svojim Komesarom Bataljona (januar 1944.god.). Spomen – ploču podiže Savez boraca Gračanica.

Spomen – ploča je izgrađena od bijelog mermera i pričvršćena je na zid zgrade sa južne strane, a otkrivena je na dan ustanka naroda Bosne i Hercegovine, 27.07.1957.godine.

Spomen – ploča bila je potuno uništena, te je obnovljena 2007.godine, s tim da je ustanova promijenila vlasnika (Dom zdravlja 25.maj, u Opća bolnica Dr Mustafa Beganović).

Spomen – obilježje (spomenik zv. RUKA)

Pored asfaltnog puta (u neposrednoj blizini), s njegove lijeve strane od kružnog toka prema stadionu, postavljen je mermerni spomenik u obliku ruke (pesnice). Na betonskoj četvrtastoj osnovi, koja je dobrim dijelom urušena, postavljene su bijele mermerne ploče. Na sredini tih ploča, usađena je pesnica, koja je izrađena također od bijelog mermera. Ruka je podignuta u znak sjećanja pogubljenja 10-tak stanovnika Gračanice od strane četnika. Ovaj spomenik simbolizira otpor fašističkim okupatorima.

Spomenik je gotovo potuno uništen, nedostaje spomen – česma, koja je bila u neposrednoj blizini RUKE i stihovi Silvija Strahimira Kranjčevića, koji su bili ispisani na postojećem betonskom postolju. Historijat za ovo spomen – obilježje, nalazi se u građevinskoj dokumentaciji u Gradskoj upravi, koju je uradila Muniba Čičkušić.

Spomen – bista Hasanu Kikiću

U dvorištu Osnovne škole „Hasan Kikić“, u njoj neposrednoj blizini nalazi se bista poginulog borca i književnika Hasana Kikića, koji je po zanimanju bio učitelj. Hasan Kikić rođen je u Gradačcu 20.08.1905.god., a poginuo je 06.05.1942.godine, na planini Čemernici. Nakon okupacije, odmah se uključio u narodno – oslobodilačku borbu za slobodu svih naroda na ovim prostorima.

Na betonsko postolje kvadratnog oblika, obloženog granitnim pločama, postavljen je pravougaoni betonski stub, visine cca 150 cm, koji je također obložen granitnim pločama, na koji je postavljena bista s likom Hasana Kikića. Bista je izrađena od patenirane bronz.

Ova spomen - bista se nalazi u dobrom stanju, samo bi trebalo podebljati ispisani tekst, koji se usljed uticaja vremenskih uslova izbrisao.

Spomen – ploča Maksimović Stojanu

U čast sudjelovanja u NOR-u, podignuta mu je spomen ploča, koja je urađena od crnog mermera. Sam grob ograđen je betonskim zidom, koji je obložen crnim mermerom, na koji je postavljena natpisana ploča. Većinu sredstava za izgradnju ovog spomen – obilježja obezbijedila je firma „TEHNA“ u saradnji sa antifašistima Gračanice.

Ovo spomen – obilježje izgrađeno je 23.11.2015.godine i u dobrom je stanju.

MALEŠIĆI

Spomen – partizansko groblje i spomen – ploča

Ovo spomen – partizansko groblje locirano je u neposrednoj blizini centra ove mjesne zajednice, pored ceste, koja vodi za mjesnu zajednicu Lukavica. U kompleksu groblja postavljena je spomen – ploča, podignuta u znak sjećanja na borce vojvođanskih, kao i 14. srpske brigade, koji su poginuli u borbama sa neprijateljem na pomenutom području. Grobovi su ograđeni betonom i međusobno su spojeni, te predstavljaju jednu cjelinu. Čela grobova okrenuta su u pravcu zapada, tj., ka spomen ploči. Na njima su pričvršćeni metalni stupci, na kojima se nalaze mesingane pločice, na kojima su ispisani osnovni podaci o poginulim borcima. Spomen – partizansko groblje je ograđeno drvenom ogradom, a sam ulaz u pomenuto groblje je sa zapadne strane.

Spomen – obilježje je rađeno od bijelog mermera, ima oblik kvadra, koji je postavljen na betonsko postolje. Inicijativu za izgradnju spomen – groblja i spomen ploče, dali su preživjeli borci NOR-a, ove mjesne zajednice, na čelu sa penzionisanim kapetanom, dok su materijalna sredstva obezbijedili mještani dobrovoljnim priložima.

Spomen – partizansko groblje i spomen – ploča otkriveni su povodom Dana ustanka naroda i narodnosti Bosne i Hercegovine, 27.07.1959.godine.

Spomen – partizansko groblje i spomen – ploča, usljed oštećenja, obnovljeni su 2008.godine.

Spomen – bista Ademu Aliću

Spomen – bista Ademu Aliću postavljena je na postolje od bijelog mermera u parku ispred zgrade osnovne škole „Adem Alić“ u Malešićima. Inicijativu za podizanje spomen – biste, pokrenuli su tadašnji samoupravni odbor mjesne zajednice Malešići i kolektiv Osnovne škole. Sredstva za podizanje ovog spomen – obilježja, obezbijedili su mještani Malešića i učenici, na dobrovoljnoj osnovi. Također, pomoć su pružili iz SIZ-a osnovnog obrazovanja, kulture i dječije zaštite i neke OOUR iz Gračanice. Otkrivanje spomen – biste izvršeno je 27.07.1981.godine, na Dan ustanka naroda i narodnosti Bosne i Hercegovine.

MIRIČINA

Spomen – bista Salihu Žiliću

U dvorištu Osnovne škole u Miričini, 10-tak metara od škole, pored ulaza, postavljena je spomen – bista Salihu Žiliću, po kome je ova škola i dobila naziv. Betonsko postolje, izrađeno je u oblike pravougaonika, usađeno je u zemlju i obloženo je crnim mermerom. Na

postolje je postavljena spomen – bista sa likom Saliha Žilića, koja je urađena od patenirane bronz. Spomen – bistu podižu mještani Miričine u saradnji sa članovima tadašnjeg udruženja NOR-a.

Ova spomen – bista je u dobrom stanju.

SOKO

Spomen – ploče u dvorištu Osnovne škole „Husein Sumbić“ u Sokolu

U dvorištu Osnovne škole „Husein Sumbić“ u Sokolu, nalaze se dva groba, u koje su ukopani učesnici NOR-a, na koje su postavljene je spomen – ploče. Grobovi su ograđeni kamenim zidom sa četiri strane, prosječne visine cca 30 cm, u obliku pravougaonika i tako predstavlja jednu cjelinu. Ulaz je postavljen sa južne strane, na kojem su urađene 3 kamene stepenice. Sami grobovi ograđeni su betonskim zidom visine cca 25 cm, na koje su postavljene ploče od bijelog mermera. Spomen - obilježje od Huseina Sumbića, po kome je Osnovna škola u Sokolu i dobila naziv, u dobrom je stanju, dok je drugo, tačnije betonski zid, u ruševnom stanju, a slova na toj spomen - ploči su izbrisana. Ovaj drugi grob je od partizana, koji je svoj život dao na tom području, čiji identitet nije poznat.

Incijativu za izgradnju, spomen – ploča, podnijeli su članovi tadašnjeg udruženja NOR-a i mještani, koji su također obezbijedili i sredstva za izgradnju ovog spomen obilježja.

STJEPAN POLJE

Spomen – ploča u Barama

U mjestu zvanom Bare, u mjesnoj zajednici Stjepan Polje, s desne strane magistralnog puta Doboj – Tuzla, postavljena je spomen – ploča u znak sjećanja na 47 poginula borca srpske brigade sa svojim Komesarom bataljona. Bitka se odigrala 07.01.1945.godine, a spomen – ploču podiže narod tadašnje općine Gračanica.

Natpisana ploča izgrađena je od bijelog mermera, koja je pričvršćena za podlogu u obliku kvadrata. Podloga je odvojena od trostepeničnog postolja sa dva mermerna nosača, koso nagnuta jedan prema drugom. Za gornju stranu podloge pričvršćena je zvijezda petokraka izrađena također od mermera i obojena je crvenom bojom. Incijativu za izgradnju spomen – ploče, pokreo je tadašnji Opštinski odbor SUBNOR-a Gračanica, a otkrivanje je bilo je 27.07.1957.godine.

Rekonstrukcija ovog spomen – obilježja izvršena je u toku 1984.godine i zadržan mu je raniji oblik i izgled.

Ovo spomen – obilježje je dobrim dijelom oštećeno, nedostaje mermerna ploča sa tekstom.

**SPOMEN-OBILJEŽJA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG
RATA 1992-1995.GODINE
NA PODRUČJU GRADA GRAČANICA**

CENTRALNO SPOMEN-OBILJEŽJE

ODBRAMBENO OSLOBODILAČKOG RATA 1992-1995

U Gračanici u najvećem gradskom parku, nedaleko od zgrade gradske uprave i Srednjoškolskog centra, nalazi se Centralno spomen-obilježje Odbambeno –oslobodilačkog rata, posvećeno poginulim borcima/šehidima, te stradalimi ubijenim civilimasa područja grada Gračanica.Izgradnja spomenika je započela 2009.godine, a dovršena je u proljeće 2010.godine.Spomenik je svečano otkriven za 25 maj Dan odbrane Grada Gračanica.

Centralno spomen-obilježje sastoji se od nekoliko elemenata:kružnog popločanog platoa, oivičenog kamenom obloženim klupama, zatim dvaju kamenom obloženih zidova-nosača, na kojima su spomen-ploče sa urezanim imenima šehida i poginulih boraca,odnosno stradalih i ubijenih civila,te oko četiri metra visokog slavluka, kao centralnog motiva.Slavluk simbolizira borbu i otporovdašnjih branitelja, ali i naroda u cjelini.

Autor idejnog rješenja spomen-obilježja je Amer Sulejmanagić, arhitekt iz sarajeva.u obrazloženju izgradnje ovog spomenika navodi se sljedeće:

„Smješteno u adekvatan prirodni ambijent jednog većeg gradskog parka,Spomen-obilježje predstavlja kapiju svjetlosti i slobode koja je dominantna na tom prostoru i jako uočljiva .Njegov koncept, sam po sebi zasnovan je na generalnoj poruci :trajno pamćenje i zahvalnost,počast i poštovanje za one koji su dali život za Bosnu i Hercegovinu, za one koji su u tim sudbonosnim danima stavili sve na kocku, osim Bosne i naroda.

Ovo spomen-obilježje simbolizuje dio povjesti općine Gračanica, podsjeća na vrijeme prelomno i veliko, podsjeća na historijske činjenice, koje su gotovo potpuno izmjenile sudbinu naših , ali i budućih generacija.

Pouke i poruke sa ovakvih biljega imaju snagu zavjeta i obaveze da se ne zaboraveoni koji su pali za domovinu, ali istovremeno one su zavjet nas živih pred imenima da čuvamo i branimo sve one vrijednostiza koje su oni dali svoje živote,njima zahvaljujući i ovdje Bosna slobodu uživa i diše punim plućima...”

Na prvoj ploči, desno, na početku, postavljeni su u metalu izvedeni grbovi Bosne i Hercegovine i općine Gračanica, te natpis:

CENTRALNO SPOMEN OBILJEŽJE
ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG
RATA 1992-1995
ZA OPĆINU GRAČANICA

Slijede, zatim urezana imena šehida i poginulih boraca, navedena po godinama stardanja, abecednim redom. Na dnu osme ploče postavljen je od metala izrađen ljiljan, ispod kojeg je urezana poruka:

VAMA ZAHVALJUJUĆI,

I OVDJE BOSNA SLOBODU UŽIVA

GRAĐANI OPĆINE GRAČANICA

GRAČANICA, 25.05.2010.GOD.

Na zidu lijevo od slavloluka, na četiri ploče, urezana su imena ubijenih i stradalih civila. Nadnu zadnje ploče urezan je prijevod ajeta:

DOPUŠTA SE ODBRANA ONIMA

KOJE DRUGI NAPADNU

ZATO ŠTO IM SE NASILJE ČINI

KUR'AN 22.39

SPOMEN –OBILJEŽJE CIVILNIM ŽRTVAMA RATA NA BIJELIM POLJIMA

Na području Bijelih Polja, na sjevernoj periferiji Gračanice, s desne strane sporednog makadamskog puta koji vodi u PiskavaČKI ZASELAK Hrviće, nalazi se Spomen-obilježje civilnim žrtvama rata 1992-1995. godine općine Gračanica, sagrađeno na mjestu tragične smrti prvog civila, Adema Mustajbašića, pripadnika Civilne zaštite koji je ubijen od strane naoružanih srpskih ekstremista prilikom izvršavanja zadatka (prosjecanje navedenog puta).

Inicijator za izgradnju spomenika je bilo Urduženje civilnih žrtava rata općine Gračanica, a isti je sagrađen zahvaljujući pomoći donatora, uključujući veći broj firmi i ustanova. Spomenik je sagrađen od betona, obložen je sivim pločama, te natkriven sa tri polukružno zasvedene krovne ploče, postavljene na metalnu konstrukciju.

Na centralnom dijelu spomenika na osamnaest postavljenih ploča od bijelog mermera urezano je 127 imena ubijenih i stradalih civila (prezime, ime oca, ime; godina rođenja i smrti, mjesto). Pojedina imena su naknadno dodana, na slobodne površine spomenika.

Desno od imena stradalih nalazi se u crnom mermeru urađena fotografija Adema Mustajbašića, prve civilne žrtve, te spomen ploča na kojoj stoji:

NA OVOM MJESTU JE
16.05.1992.god.
MUČKI UBIJENA PRVA
CIVILNA ŽRTVA RATA
MUSTAJBAŠIĆ ADEM
KOJI JE BIO POSTAVLJEN PO
ZADATKU KRIZNOG ŠTABA
OPĆINE GRAČANICA NA
PROSJEKANJU PUTA

Lijevo od imena stradalih je ploča sa posvetom:

SPOMEN OBILJEŽJE
PODIGLO UDRUŽENJE
GRAĐANA CIVILNIH
ŽRTAVA RATA UZ
POMOĆ STANOVNIŠTVA
OPĆINE GRAČANICA

SPOMENIK PRVIM POGINULIM BORCIMA/ŠEHIDIMA SA OPĆINE GRAČANICA U DONJOJ LOHINJI

Na ulazu u donju Lohinju, nedaleko od mjesta na kome su 19.maja 1992.godine život izgubili Sabrija Ahmetašević, pripadnik rezervnog sastava milicije, i Amir Smailbašić (rođen 1969.godine), pripadnik Teritorijalne odbrane, nalazi se skromno spomen-obilježje posvećeno ovoj dvojici poginulih boraca/šehida, koji su dali živote za odbranu rodnog mjesta, općine gračanica i države Bosne i Hercegovine.

Spomenik je od crnog mermera, u vidu stele na širokom postamentu, na kojoj su postavljene dvije ploče od bijelog mermera, u vidu srcolikog štita. Na svakoj od njih u sredini je fotografija poginulog; lijevo od nje je urezan bosanski ljiljan, a desno amblem Armije R BiH, odnosno Policije R BiH, dok su ispod imena i prezimena s naznačenim godinama rođenja i smrti.

SPOMENIK NA ZEČEVOM GAJU

Podno Zečeva gaja, u blizini mjesta na kome se 25.maja 1992.godine desila odsudna bitka za odbranu Gračanice, podignuto je spomen-obilježje braniteljima koji su u njoj izgubili život.Spomenik je lociran u blizini lovačke kuće, poredputa koji iz Stjepan Polja vodi za Malešiće, odnosno Lendiće.

Sagrađen je od betona, na kamenom temelju, u vidu lučno zasvedene spomen ploče, sa dva ukrasna detalja sa obje strane.U sredini je pričvršćena ploča od bijelog mermera, sa natpisom i imenima, datumom rođenja i smrti branitelja iz Stjepan Polja, Malešića, Donje Lohinje i Gračanice.Na spomen-ploči je urezan simbol bosanskog ljiljana, te sljedeći natpis:

U BORBI ZA SLOBODU I DOSTOJANSTVO

U TEMELJE DRŽAVE BiH

UGRADIŠE SVOJE ŽIVOTE

Spomenik je sagrađen zahvaljujući donacijama i priložima mještana Stjepan Polja, Malešića, Gračanice, Donje Lohinje, kao i općine Doboj Istok.

Spomenik je otkriven 25.maja 2008.godine, prilikom obilježavanja Dana odbrane općine Gračanica, odnosno godišnjice bitke na Zečevom gaju.

SPOMEN OBILJEŽJE NA VISU

Na blago nakošenom platou podno same kote Visa, najvišeg vrha planine Trebave, na mjestu koje je danas popularno izletište, nalazi se spomenik posvećen poginulim borcima/šehidima, koji su dali svoje živote u borbama za oslobođenje Visa i kasniju odbranu od agresorskih protunapada.

Spomenik je sagrađen u vidu spomen-turbeta, šesterokutne osnove, sa trijemom natkrivenim kupolom, koju pridržava šest stubova.U sredini je centralni stub, takođe šesterokutne osnove, na koji su postavljene spomen –ploče od bijelog mermera, sa imenima šehida i poginulih boraca- po mjestima rođenja. Na vrhu kupole, na mjestu alema, nalazi se bosanski ljiljan, a između stubova, izuzev s čone prilazne strane, bijela je betonska ograda.Na spomen-pločama su urezana imena branitelja iz: BABIĆA, Stjepan Polja, Malešića, Džakula, Brijesnice, Škahovice, Lukavice, Doborovaca, Gračanice, trnovaca i Pribave.

Spomen-obilježje je na svečan način otkriveno 15.avgusta 1999.godine u okviru obilježavanja 5-godišnjice Pobjede na Visu, te 7-godišnjice od formiranja 111. gračaničke brigade.

SPOMENIK “HAVA I MENSUR“ U GRAČANICI

U ulici Mehmeda Ahmedbegovića u Gračanici, preko puta Šarene džamije, nalazi se spomen-obilježje „Hava i Mensur“, kojeg nazivaju i „Spomenik ubijenoj gračaničkoj mladosti“. Nalazi se uz trotoar, pored Sokoluše, na mjestu klupe na kojoj je agresorskom granatomubijen mladi gračanički par.

Na čeonj strani spomenika urezana su njihova imena: Mensur i Hava, dok sa strane stoji ime prezime, datum rođenja, te natpis:

POGINULI OD AGRESORSKE GRANATE

03.04.1994.

Spomenik je svečano otkriven u okviru programa obilježavanja 25. maja 2012.godine, Dana odbrane općine Gračanica.

SPOMEN-PLOČA U BABIĆIMA

Pored spomen-obilježja na Visu, koje pripada području Mjesne zajednice Babići, u ovome selu postoji i jedna skromnija spomen ploča, koja se nalazi u mahali Mustafići. Tijelo spomenika sagrađeno je od betona, uzdižući se iznad nevelikog postamenta, sa prikazom grba Republike Bosne i Hercegovine, motivima ljljana i mladog mjeseca sa zvijezdom. U središnjem dijelu postavljena je mermerna ploča, na kojoj je urezan poznati 154. ajet II. kur'anske sure („Ne recite za one koji su poginuli...“), te poruka:

SJETI SE ŠEHIDA FATIHO

ČOVJEK SE SJEĆA AKO HOĆE, A ZABORAVLJA AKO MOŽE

SPOMEN-OBILJEŽJE U DŽAKULAMA

U centru Džakula, u haremu mjesne džamije, nalazi se spomen-obilježje u ratu stradalim mještanima ovog naselja, sagrađeno i svečano otkriveno 2001.godine. Sastoji se iz dva elementa: spomen-ploče sa imenima poginulih boraca/šehida i stradalih civila, te šehidskog turbeta. Ploča je jednostavnog, pravokutnog oblika, oslonjena na nišan-obelisk. Turbe je otvorenog

tipa, natkriveno kupolom koju pridržava šest stubova, unutar njega simbolično stoji šehidski nišan, kakav označava mezarove poginulih boraca/šehida širom Bosne i Hercegovine.

Na spomeniku je sljedeći natpis ,sa imenom prezimenom, godina rođenja i smrti:

POGINULI BORCI ŠEHIDI

MJESNOG PODRUČJA

DŽAKULE

CIVILNE ŽRTVE RATA

NIKAKO NE SMATRAJ MRTVIMA ONE KOJI SU NA

ALLAHOVU PUTU IZGINULI, NE, ONI SU ŽIVI

I U OBILJU SU KOD GOSPODARA SVOGA.

KUR'AN

SPOMENIK U DOBOROVCIMA DONJIM

Preko puta mjesne džamije u Doborovcima Donjim, iznad zgrade društvenog doma, na mjestu gdje se nalazi i stari partizanski spomenik iz vremena socijalističke Jugoslavije-podignuto je i spoemn-obilježje poginulim borcima/šehidima i civilnim žrtvama sa područja ove mjesne zajednice.

Prostor oko oba spomenika na lijep način je uređen, sa manjim amfiteatrom, čineći jedinstven memorijalni kompleks koji simbolizira kontinuitet antifašističke borbe za Bosnu i Hercegovinu-kako u vrijeme Narodnooslobodilačkog rata 1941-1945, tako i Odbrambeno-oslobodilačkog rata 1992-1995.godine.

Spomen-obilježje poginulim borcima/šehidima i stardalim civilima sagrađeno je u vidu širokog, niskog obeliska, a s prikazom „jabuke“ na vrhu- stara forma prvih nišana sa prostora Bosne i Hercegovine, koja je iskorištena i za idejno rješenje jedinstvenih nadgrobnih spomenika poginulih boraca Armije R BiH. Obelisk stoji na postamentu osmerokutne osnove. Na prednjoj, čeonj strani spomenika urezana je Bismilla, arapskim slovima, kaligrafski ispisana u vidu tuge. Slijedi zatim kura?anski ajet (2:154)“I NE RECITE ZA ONE KOJI SU NA ALLAHOVOM PUTU POGINULI....“, te kaligrafski ispisana riječ „Fatiha“.

Na poledini, urezani su stihovi, sa posvetom:

OVDJE SE NE ŽIVI SAMO

DA BI SE ŽIVJELO

OVDJE SE NE ŽIVI SAMO

DA BI SE UMRLO
OVDJE SE I UMIRE
DA BI SE ŽIVJELO

MAK DIZDAR

U ZNAK ZAHVALNOSTI I
TRAJNOG SJEĆANJA
SPOMENIK PODIŽU
GRAĐANI DOBOROVACA

2003

Na desnoj strani spomenika stoje imena 22 borca koji su položili svoje živote za odbranu, sa godinom rođenja i smrti, a sa lijeve strane imena dvoje stradalih civila.

SPOMEN-OBILJEŽJE U DOBOROVCIIMA GORNJIM

Uz pročelje zgrade Društvenog doma u gornjim Doborovcima, sagrađeno je spomen-obilježje poginulim borcima/šehidima ove mjesne zajednice, u vidu spomen ploče sa postamentom i uređenim pristupom. U centralnom, lučno zasvedenom dijelu, na bijeloj granitnoj podlozi urezan je motiv ljiljana i sljedeći natpis:

DA SE NE ZABORAVI

ZA ODBRANU DOMOVINE,
U RATU OD 1992-1995. GODINE,
SA MJESNOG PODRUČJA GORNJI DOBOROVCI,
ŽIVOTE SU DALI

PROUČITE FATIHU, PAMTITE I OPOMINJTE!

OVDJE SE NE ŽIVI DA BI SE ŽIVJELO,

OVDJE SE NE ŽIVI DA BI SE UMRLO
OVDJE SE I UMIRE DA BI SE ŽIVJELO

GRAĐANI MJESNOG PODRUČJA
GORNJI DOBOROVCI

Spomen-obilježje je svečano otvoreno 2015.godine.

SPOMEN-OBILJEŽJE U DONJOJ LOHINJI

Centralno spomen-obilježje za mještane Donje Lohinje stradale tokom agresije i rata za Bosnu i Hercegovinu sagrađeno je preko puta mjesne džamije, na uređenom i ograđenom platou iznad lohinjskog potoka. Oblika je otvorenog turbeta, natkrivenog kupolompostavljenom na šest stubova, sa ljljanom umjesto alema; unutar turbeta je spomen-ploča četvrtastog oblika, s lijeva oslonjena na nišan.

Na tijelu nišana, u 18 redova urezana je poruka:

„NJIHOVA BORBA I ŽRTVA, NJIHOVO STRADANJE OBAVEZUJE NAS PRIJE SVEGA NA PAMČENJE, A POTOM KAO SPOZNAJU I NA ČUVANJE ONOGA ZA ŠTA SU DALISVOJE ŽIVOTE: ZA NAS, NAŠU I NJIHOVU DJECU, NAŠU ZEMLJU I ČAST OVAJ SPOMENIK JE DA PAMČENJE UČINIMO VJEČNIM“

Na ploči su urezana imena poginulih boraca/šehidai stradalih civila.

Radovi na izgradnji Spomen-obilježja su dovršeni u proljeće 2008.godine, a svečano je otvoreno 18.maja, na Dan mjesne zajednice Donja Lohinja.

SPOMEN –OBILJEŽJE U LUKAVICI

U naselju Ograđenica, centralnom zaseoku Lukavice, u blizini osnovne škole, mjesnog ureda i džamije, 2002. godine je svečano otkriveno spomen-obilježje poginulim borcima/šehidima, i

stradalim civilima ove herojske mjesne zajednice, tokom četiri godine rada najizloženije agresorskim napadima među svim naseljima na području općine Gračanica.

Spomen-obilježje u Lukavici po svom idejnom rješenju slično je spomeniku u Malešićima, kao i u brojnim drugim mjesnim zajednicama na području Tuzlanskog kantona: radi se o spomen-česmi u formi sebilja osmerokutne osnove, sa kupolom, smještenog unutar većeg, kupolom natkrivenog trijema, oslonjenog na osam stubova, Smješteno je u manje dvorište, ograđeno lijepo izvedenom kovanom ogradom.

Na česmi su postavljene bijele mermerne ploče sa urezanim imenima poginulih boraca/šehida i stradalih civila.

Na česnoj ploči, okrenutoj ulazu, urezan je kur'an-ski ajet „I NE RECITE ZA ONE KOJI SU NA ALLAHOVOM PUTU POGINULI...”(II:154), te natpis : „SPOMEN-ČESMA POSVEĆENA SVIM ŽRTVAMA RATA“

Na ostalim pločama urezana su imena.

Spomen-obilježje je svečano otkriveno 23.avgusta2003.godine

SPOMEN OBILJEŽJE U MALEŠIĆIMA

U centru Malešića, zaseoku Hodžići, nedaleko od osnovne škole, nalazi se spomen-obilježje podignuto poginulim borcima/šehidima, te stradalim civilima ove mjesne zajednice. Spomenik je u formi kupolom natkrivenog turbeta, osmerokutne osnove, unutar kojeg je spomen-česma, također pokrivena kupolom. Na bijelim mermernim pločama česme urezana su imena šehida i poginulih boraca, odnosno civilnih žrtava rata.

Spomen-obilježje u Malešićima je po formi dosta slično većem broju ostalih spomenika na području Tuzlanskog kantona, a idejno rješenje za njega je, prema kazivanju mještana, osmišljeno po ugledu na sličan spomenik u Devetaku. Sagrađeno je i svečano otkriveno 2000.godine.

Na centralnoj ploči, sa česne strane spomenika, okrenute cesti, nalazi se , u 17 redova, sljedeći natpis:

BISMILLAHIR-RAHMANIR-RAHIM

ZA VJEČNO SJEĆANJE

NA BORCE I

„I NE RECITE ZA ONE

CIVILNE ŽRTVE RATA

KOJI SU POGINULI

GRAĐANI MZ-E MALEŠIĆI

NA ALLAHOVOM PUTU:

I DOBRI LJUDI

„MRTVI SU“!

SAGRADIŠE OVU ČESMU

NE, ONI SU ŽIVI

ALI VI TO NE ZNATE“

PROUČI FATIHU I

SJEČAJ IH SE.

KUR'AN

EL-FATIHA

Na ostalim pločama, urezana su imena.

SPOMEN-OBILJEŽJE ŠEHIDIMA U MIRIČINI

Nalazi se u centru naselja, uz društveni dom, u neposrednoj blizini osnovne škole. U formi je otvorenog, momentalnog spomen-turbeta sedmerokutne osnove, natkrivenog kupolom. Unutar turbeta nalazi se spomen-ploča sa imenima, podignuta na postamentu. Sa obje strane ploče su simbolični prikazi nišana; na desnom je arpskim slovima kaligrafski ispisana riječ „Fatiha“, te na bosanskom jeziku poznati kur'anski ajet „I NE RECITE ZA ONE KOJI SU NA ALLAHOVOM PUTU POGINULI...“ (Kur'an, 2:154). Iznad ploče je prikaz ljljana, na kome piše: „Šehidi Miričine 1992-1995“.

Na spomen ploči, uz prikaz mladog mjeseca sa zvijezdom, te kaligrafski ispisanu riječ „Fatiha“, urezano je šesnaest imena, ispod kojih piše:

NEKA IM JE VJEČNI RAHMET

I LAKA ZEMLJA BOSANSKA

Pored ovog, centralnog spomen-obilježja, u Miričini postoji i spomen-česma u dvorištu džamije, unutar kupolom natkrivenog trijema, koju je sagradila Alijja Bašić sa porodicom, u hajr i sjećanje na roditelje, te kao znak sjećanja na šehide sa područja džemata Miričina. Na ploči je urezano 21 ime.

SPOMEN-OBILJEŽJE U GORNJOJ ORAHOVICI

Nalazi se unaselju Mehinbašići, pored objekta Društvenog doma, unutar lijepo uređenog dvorišta. Sastoji se od centralnog dijela u vidu visoke, četvrtaste ploče, te šest trokutastih krila koja se od nje zrakasto šire. Na centralnom je dijelu postavljena spomen-ploča od crnog mermera, na kojoj su pored vjerskog simbola mladog mjeseca sa zvjezdom i amblema Armije RBiH- urezana imena deseterice poginulih boraca/šehida sa područja ove mjesne zajednice. Na krilima su postavljene manje ploče, sa imenom i portretom svakog poginulog borca/šehida ponaosob. Spomenik je sagrađen na inicijativu mjesne zajednice, a svečano je otkriven u novembru 2010. godine.

SPOMEN-OBILJEŽJE U PISKAVICI

Preko puta mjesne džamije u Piskavici, uz glavnu cestu kroz ovo naselje, sagrađeno je spomen-obilježje poginulim borcima/šehidima, sedmorici mještana koji su dali živote za Bosnu i Hercegovinu i naš opstanak na ovim prostorima. Spomenik se sastoji iz dva dijela. U prednjem planu kameni je stub pravokutnog oblika, koji se uzdiže iznad simbolične žardinjere iz koje izrasta bosanski ljiljan od bijelog mermera; iznad se nalazi spomen-ploča od crnog mermera, sa prikazom kontura granica Bosne i Hercegovine, unutar kojih je urezan grb Armije RBiH i natpis:

„SPOMEN-OBILJEŽJE POGINULIM BORCIMA I ŠEHIDIMA ODBRAMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA 1992-1995“.

U pozadini je visok kameni zid s žardinjerom, na kome su postavljene crne spomen ploče s imenima šehida i poginulih boraca, portretima i grbom Armije RBiH, te vjerskim simbolom mladog mjeseca sa zvjezdom.

Spomen-obilježje je svečano otvoreno 2011. godine, u okviru programa obilježavanja 25. novembra-Dana državnosti Bosne i Hercegovine.

SPOMEN-OBILJEŽJE U PRIJEKOM BRDU

U dvorištu seoske džamije, s njezine desne strane, uz glavni lokalni put, podignut je spomenik u vidu ploče nepravilna, blago „izlomljena“ oblika sa sedam ploha, koja izgledom podsjeća na simboličan prikaz planina i brda ove zemlje, brda na kojima se vodila bitka za njezin opstanak.

Na vrhu spomenika, u pročelju, urezan je bosanski ljiljan, a na svakoj od sedam ploha prezime i ime jednog šehida iz ovog sela.

Nad spomen pločom podignut je trijem na šeststubova, podsjećajući na turbe, a oko su postavljene klupe.

Spomenik je sagrađen sredstvima lokalne zajednice i mještana, a svečano je otvoren 1998.godine.

SPOMEN OBILJEŽJE U RAŠLJEVI

U središtu Rašljeve sagrađen je ukusno izveden spomenik petorici poginulih boraca/šehida ove mjesne zajednice. Na uzdignutom, uređenom platou uzdiže se kamenom ozidano tijelo spomenika, sa pločom na kojoj su portreti poginulih sa imenima, te porukom :“IZ MOG DLANA SIJA SUNCE“; iznad ploče je u kamenu izveden prikaz ljiljana. S lijeve strane je visok stub omerokutne osnove, sa stiliziranim metalnim završetkom u vidu turbana starih šehidskih nišana. Spomenik je svečano otvoren 2010.godine, a na njemu se nalaze imena.

SPOMEN-OBILJEŽJE U STJEPAN POLJU

Nalazi se u centru naselja, pored prostorija društvenog doma i sjedišta Mjesnog ureda, unutar manjeg dvorišta ograđenog kovanom ogradom. U formi je otvorenog spomen-turbeta šesterokutne osnove, natkrivenog kupolom, sa bosanskim ljiljanom na mjestu alema.

U pročelju turbeta, načeonoj, pristupnoj strani, postavljene su takođe dvije manje spomen-ploče. Na desnoj je naveden kur'anski ajet:

„I NE RECITE ZA ONE KOJI SU NA ALLAHOVOM POGINULI:

“MRTVI SU“. NE, ONI SU ŽIVI, ALI VI TO NE OSJEĆATE“(KUR'AN, 2:154)

Na lijevoj ploči je posveta:

„DA SE NE ZABORAVI, DA SE NE PONOVI. STJEPAN POLJE 2006.GODINA“.

Unutar turbeta je visok betonski postament na koji su postavljene dvije mermerne spomen-ploče. Na desnoj su urezana imena poginulih boraca/šehida, a na lijevoj ploči su imena ubijenih i stradalih civila.

SPOMEN-OBILJEŽJE U TRNOVCIMA

Na raskrižju u središnjem dijelu Trnovaca podignut je spomenik šehidima ove mjesne zajednice, svečano otkriven 2011.godine.Sagrađen je od betonskih elemenata obloženih granitnim pločama sive boje.Centralni dio , odnosno tijelo spomenika je u vidu lučno zasvedene ploče, na kojoj su vjerski i državni simboli: mladi mjesec sa zvjezdom i bosanski ljiljan.Ispod njih stoji: ŠEHIDI I POGINULIBORCI 1992-1995, a zatim slijede portreti i imena petorice mještana ove mjesne zajednice koji su dali život za Bosnu i Hercegovinu.

SPOMEN-OBILJEŽJE U VRANOVIĆIMA

Nalazi se u neposrednoj blizini društvenog doma u centru Vranovića, unutar manjeguređenog platoa ograđenog niskim kamenim zidom.U obliku je trodijelne, konvakno izlomljene ploče, obložene bijelim mermerom.Na središnjem dijelu je natpis sa posvetom:

SVOJIM ŽIVOTIMA
KUPILI SU SLOBODU
I POKLONILI JE NAMA
NEKA IM JE VJEČNI RAHMET

MJEŠTANI VRANOVIĆA

08.08.2006.

Ispod je urezana poruka: IZ MOG DLANA SIJA SUNCE, a na pločama sa strana postavljeni su portreti i usječena imena poginulih boraca/šehida iz Vranovića, sa oznakom mjesta stradanja.

SPOMEN-OBILJEŽJE U ŠKAHOVICI

Spomen-obilježje se nalazi kod Doma. Temelji na kojem je postavljeno spomen-obilježje je izrađeno od armiranog betona, na koje je izgrađena armirano-betonska ploča Na ploči je urađeno postolje na koje je postavljeno spomen obilježje.Postolje je obloženo kamenim pločama, a

plato ispred postolja je urađeno od mermernih ploča. Spomen ploča je urađena od granita u obliku geografske karte države Bosne i Hercegovine, na kojoj su ispisana imena poginulih boraca –šehida.

Plato je ograđen kamenim kulama koje su povezane lancima. Pored spomen-obilježja postavljene su klupe.

Spomen-obilježje je urađeno 2013 godine, a u njegovoj izgradnji učestvovala je općina gračanica i dobrovoljni prilozi građana.

SPOMEN-OBILJEŽJE BUK

Na raskrsnici prema Međidi, sa lijeve strane puta izgrađeno je spomen-obilježje, poginulim borcima i civilnim žrtvama rata. Spomen-obilježje je urađeno od armiranog betona, sa izgrađenim zidom koji je obložen mermernim pločama. Na zidu su postavljene granitne crne ploče sa ispisanim tekstom: ZAUVJEK ĆETE OSTATI U NAŠIM MISLIMA I UVJEK ĆEMO VAS SE SJEĆATI; i sa imenima boraca i civilnih žrtava rata.

Plato je ograđen stilskim stubićima sa lancima. Postavljena je klupa koja je urađena od pocinčanog materijala.

Spomen-obilježje je završeno 2018. godine, a u izgradnji je učestvovalo Ministarstvo za boračka pitanja i Grad Gračanica.

SPOMEN-OBILJEŽJE SOKO

U samom centru, a u blizini mezarja, preko puta zgrade mjesne zajednice sagrađeno je spomen-obilježje, poginulim borcima–šehidima i civilnim žrtvama rata mjesne zajednice Soko.

Spomen-obilježje je urađeno od armiranog betonskog zida koji je obložen klesanim kamenom. Na zidu su postavljene granitne ploče na kojim su ispisana imena poginulih. Plato ispred spomen-obilježja urađen je od armiranog betonske ploče. Na ploču su postavljene betonske kocke, ispod kojih je pijesak. Oko pločnika su ugrađeni stilske stubići sa lancima.

U izgradnji spomen-obilježja učestvovalo je Ministarstvo za boračka pitanja, grad Gračanica i MZ Soko.

Spomen obilježje je urađeno 2018. godine.

SPOMEN-OBILJEŽJE DONJA ORAHOVICA

U samom centru do osnovne škole Donja Orahovica, sagrađeno je spomen obilježje šehidima i borcima mjesne zajednice. spomen-obilježje je urađeno na armirano betonskom zidu veličine 14 metara i visine 2,40 metara, na kojem su urađeni natpisi i obilježja. Zid je obložen svjetlim mermerom i okapnicom.

Spomen obilježje se sastoji, od srednjeg dijela, na kojem je karta Bosne i Hercegovine i ljljana na vrhu zida kao simbola odbrane. Na tamnim mermernim pločama su ispisana imena sa slikama poginulih boraca i šehida.

Spomen-obilježje je urađeno 2017. godine.

SPOMEN –OBILJEŽJE PRIBAVA

Na pločniku osnovne škole u Pribavi urađeno je spomen-obilježje poginulim borcima-šehidima i civilnim žrtvama rata. Spomen-obilježje je izgrađeno na armirano betonskoj ploči, u vidu otvorenog monumentalnog spomen-turbeta šestokutne osnove natkrivenog kupolom. Unutar turbeta se nalazi spomen-ploča podignuta na mermernoj ploči. Sa lijeve strane ploče je simbolični prikaz nišana i na njemu je ispisan na bosanskom jeziku poznati kur'anski ajet.

Spomen-obilježje je urađeno 2006. godine.

SPOMEN OBILJEŽJE GRAČANICA

Na gradskom mezarju Šabuša igrađeno je spomen obilježje poginulim borcima i šehidima odbrambeno oslobodilačkog rata.

Spomen- obilježje je sagrađeno u vidu nišana od bijelog mermera 0.40 x 0.40 x 1,70 metara. Nišan je postavljen na postolje od armiranog betona, obloženog mermerom. Na nišanu je na bosanskom jeziku ispisan poznati kur'anski ajet;

I NE RECITE ZA ONE KOJI SU NA ALLAHOVOM PUTU POGINULI

„MRTVI SU , NE ONI SU ŽIVI, ALI VI TO NE OSJEČATE

Spomen-obilježje je izgrađeno 2021. godine.

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
GRAD GRAČANICA
GRADONAČELNIK

Broj: 02-37-3678/22

Datum: 20.12.2021.god.

INFORMACIJA O STANJU SPOMENIKA NA PODRUČIJU GRADA GRAČANICA

Na osnovu Odluke o formiranju Komisije o stanju spomen - obilježja na području Grada Gračanica, podignutim u čast poginulih boraca NOR-a 1941. – 1945.god., kao i poginulim borcima i civilnim žrtvama rata iz perioda 1992. – 1995.god., Komisija u sastavu:

1. Beganović Selim – predsjednik
2. Hrvić Haris – član
3. Ćurić Nerminka – član

Obišla je spomenike, u svim mjesnim zajednicama, sačinila fotografije, kao i zabilješke za popravke i obnove onih koji su, usljed vremenskih ili mehaničkih uticaja, oštećeni kao i detaljanu informaciju o intervencijama na istim, koja se nalazi u prilogu ovog Zapisnika.

Ukupan broj spomenika poginulim borcima NOR-a iz perioda 1941.-1945.god., na području Grada Gračanica je 21 i to: MZ Gračanica 9; MZ Orahovica Gornja 1; MZ Orahovica Donja 1; MZ Lohinja Donja 1; MZ Lohinja Gornja 1; MZ Stjepan Polje 1; MZ Malešići 2; MZ Miričina 1; MZ Babići 1; MZ Soko 1; MZ Doborovci 2.

Ukupan broj spomen – obilježja iz perioda 1992. – 1995.godine, na području Grada Gračanica je 28 i to: MZ Gračanica 4; MZ Lohinja Donja 2; MZ Malešići 1; MZ Doborovci 2; MZ Babići 2; MZ Džakule 1; MZ Doborovci Gornji 1; MZ Lukavica 1; MZ Miričina 1; MZ Orahovica Gornja 1; MZ Piskavica 1; MZ Prijeko Brdo 1; MZ Rašljeva 1; MZ Trnovci 1; MZ Vranovići 1; MZ Škahovica 1; MZ Buk 1; MZ Soko 1; MZ Pribava 1; MZ Orahovica Donja 1; MZ Stjepan Polje 2.

U MZ Doborovci na Brdu Monj, zbog lošeg pristupnog puta, Komisija nije mogla doći do spomen - obilježja, te nije u mogućnosti detaljnije opisati stanje u kojem se nalazi. Spomenik u MZ Gračanica u naselju Malta (kod Tomana), obrasto je rastinjem i korovom, te do njega, također nije moguće doći i vidjeti u kakvom stanju se nalazi.

ZAKLJUČAK: Za većinu spomenika iz perioda II svjetskog rata potrebne su popravke, dok su spomen – obilježja iz perioda 1992. – 1995. godina u dobrom stanju, osim spomenika „Civilne žrtve rata“ – Adem Mustajbašić u MZ Gračanica, naselje Bijela Polja.

KOMISIJA:

1. _____

2. _____

3. _____